

Брой 3, 2009

Център Амалипе

Месечен бюлетин

WWW.AMALIPE.COM

В броя:

[НАБЛЮДАТЕЛ

Ромски организации предложиха обобщен вариант на нова Рамкова програма

Първо заседание на НССЕДВ за 2009 г.

Заседание на Общинския съвет - Тетевен

ПП ГЕРБ се ангажира да работи за интеграция на ромите и за ромско участие

Стартира програма за ромски трудови посредници

10-та национална среща на организациите, ангажирани с проблемите на жените

[АКЦЕНТ НА БРОЯ:

Проектът на закон за училищното образование

Център Амалипе изготви предложения към ЗУО

Проведе се национална кръгла маса за ЗУП

[УЧИЛИЩЕ

На чаша руски чай и калдарашко кафе в ОУ "П.Р.Славейков"-В.Търново

Празник на буквите в ОУ "Св.Иван Рилски" -Балван

Представяме ви: ОУ "П.Яворов" – с. Крушевец

Представяме ви: 106 ОУ "Гр.Цамблак" – гр. София

ПОКАНА: Шесто детски ромски фестивал "Отворено сърце" – В.Търново, 30-31 май 2009 г.

[ШАРЕНА ЧЕРГА

Сирни Заговезни - Зопостит

НАБЛЮДАТЕЛ

РОМСКИ ОРГАНИЗАЦИИ ПРЕДЛОЖИХА ОБОБЩЕН ВАРИАНТ НА НОВА РАМКОВА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА РОМИТЕ

Цялостен вариант за обновена Рамкова програма за интеграция на ромите, който обобщава идеи от предходните две предложения – на ромските организации (януари 2009 г.) и на институциите (февруари 2009 г.) бе предложен на вниманието на Председателя на НССЕДВ Емел Етем. Обобщеният вариант запазва духа на Рамковата програма

за равноправно интегриране на ромите в българското общество от 1999 г. и е в съзвучие с документите на инициативата Десетилетие на ромското включване. Той бе предложен от Център "Амалипе", Асоциация "Интегро", Сдружение "Разнообразни и равни", Сдружение "Свят без граници", "Здравето на ромите" и ГОРД (Гражданско обединение на ромското движение).

Според организациите, предложили обобщения вариант това е последната възможна стъпка за сътрудничество между гражданския сектор, институциите и политическото ръководство на НССЕДВ при изработването на Рамковата програма.

Предложеният обобщен вариант можете да прочетете на www.amalipe.com

АКЦЕНТ НА БРОЯ

ПРОЕКТЪТ НА ЗАКОН ЗА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

На 23 февруари Министерът на образованието и науката оповести и предложи за публично обсъждане проект на Закон за училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка. Месец по-късно, на 26 март Министерски съвет одобри проекта за Закон и го внесе в Народното събрание.

На пръв поглед проектозаконът прилича на дълго очаквано дете. Неговата поява бе очаквана над 2 години и половина: на 7 юни 2006 г. Народното събрание одобри Национална програма за развитие на училищното образование 2006 – 2015 г., като още тогава бе ясно, че прилагането на основните идеи, заложили в нея не може да се случи без нов Закон за народната просвета. И всички, имащи отношение към образованието – учители, директори, синдикати, общини – зачакаха. През годините на това трепетно очакване бяха направени – чрез нормативни актове на Министерски съвет – сериозни промени, които пушнаха в действие някои от предвидените в Националната програма положения: през 2008 г. бяха въведени делегираните училищни бюджети,

Продължава на с. 4

ПЪРВО ЗАСЕДАНИЕ НА НССЕДВ ЗА 2009 Г.

Близо два часа бе дискутирано предложението за нова Рамкова програма за интеграция на ромите, направено от Специалната работна група, създадена със Заповед Р-13/23.01.2009 на Вицепремиера Етем. Това стана по време на първото за 2009 г. заседание на НССЕДВ, което се проведе на 6 март. Вицепремиерът и Председател на НССЕДВ Емел Етем обяви, че предложеният в края на февруари текст на нова Рамкова програма обобщава всички направени до този момент предложения, включително предложението на ромските организации за цялостен текст на програмата от януари 2009 г. Зам.-Председателят М. Попов също защити тезата на г-жа Етем и допълни, че предложеният от Специалната работна група вариант е с високо качество.

Новият вариант на Програмата не само не е продължение на направените до този момент предложения и на варианта, изготвен от ромските НПО, но той влиза в противоречие с тях – опонира Деян Колев, Председател на Център “Амалипе” и Зам.-Председател на НССЕДВ от квотата на гражданския сектор. Като пример той посочи включването на глава “Защита на обществения ред” – на тази глава се противопоставиха всички ромски организации от Междуведомствената група през 2008 г., но тя се появява в текста на новата Програма. Вариантът предложен от ромските НПО през януари има ясна структура, като включва приоритетни мерки по всички области, докато вариантът на институциите, предложен в края на февруари не следва определена структура и не предлага действия, а пожелателни намерения. “За по-

реден път се изготвя документ, който не предлага нищо. И той се изготвя без участието на ромите” – посочи Колев.

Бисер Алеков от Асоциация “Интегро” посочи конкретни конкретни текстове от новата Програма, които съдържат открито дискриминационни изречения и представят ромската общност като изостанала нецивилизована група, която трябва да бъде превъзпитана.

Своите възражения срещу основни принципи и / или конкретни текстове на предложената Програма изрази също така П.Георгиев, Н.Кирилов, Ганчо Илиев, Р.Манов и др. Програмата бе защитена от Асен Колев. Професор Илона Томова посочи, че вариантът предложен от ромските организации през януари е с много високо качество, като е издържан в теоретично и стилистично отношение. Вариантът, предложен от институциите през февруари също съдържа добри идеи и би било добре да се изработи общ вариант, който синтезира положителното от предходните два и е приет от ромската общност – предложи Томова.

Етем отхвърли идеята за обобщен вариант, като посочи, че вариантът на институциите е достатъчно добър. Всички възражения могат да бъдат изпратени до 10 март. От изказването на Вицепремиера стана ясно, че тя няма да свика ново заседание за одобряване на Рамковата програма, а ще я внесе направо в Министерски съвет. Деян Колев възрази, че по този начин се нарушава Правилникът на НССЕДВ, който постановява решенията да се вземат с консенсус.

В края на заседанието бе избран Зам.-председател на НССЕДВ от квотата на гражданския сектор за 2009 г. Въпреки апела на Емел Етем той да не е отново ром, изборът бе между двама роми – Младен Иванов и Д. Георгиев. За Зам.-председател бе избран Мл. Иванов.

ЗАСЕДАНИЕ НА ОБС – ТЕТЕВЕН

който благодари на представителите на ромската общност, заинтересованите местни институции и Институт “Отворено общество” за активната подкрепа при разработването на интеграционната програма.

Документът е насочен както към стимулиране на равноправното включване на ромите в местната общност, така и към пълноценно развитие на общността като цяло чрез използване на човешкия потенциал в ромските общности за целите на развитието.

В хода на дебата за приемане на програмата бе подчертано, че, освен като самостоятелен документ, тя следва да се превърне в интегрална част от общинския план за развитие.

На 22-рото редовно заседание на Общинския съвет в Тетевен с пълно единодушие съветниците приеха “Програма за интеграция на ромите на територията на Община Тетевен за периода 2009/2015 г.”

Програмата бе представена на заседанието от Бисер Петков, общински експерт за “Работа с малцинствата”

ПП ГЕРБ СЕ АНГАЖИРА ДА РАБОТИ ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА РОМИТЕ И РОМСКО УЧАСТИЕ

ПП ГЕРБ ще работи активно за разработването и изпълнението на устойчива политика за интеграция на ромите, както и за включване на роми във всички нива на управлението на страната. Като първа стъпка в тази насока партията ще създаде експертна група по ромското включване, съставена от представители на водещите ромски неправителствени организации и ще приеме цялостна Платформа за интеграция на ромите, изработена от експертната група.

Това са част от основните положения в Меморандума за разбирателство и общи намерения между ПП ГЕРБ и Коалиция от ромски организации. Меморандумът бе подписан на 5 март от кмета на София и лидер на ПП ГЕРБ Бойко Борисов, Председателят на партията Цветан Цветанов, председателите на 12 организации, сред които водещи ромски НПО: Център Амалипе, Асоциация Интегро, Асоциация “Разнообразни и равни”, СНЦ “Свят без граници”, Гражданско обединение за ромско движение (ГОРД) и др.

По време на работната среща, предшестваща подписва

нето на Меморандума, както и по време на последвалата пресконференция Бойко Борисов подчерта, че партията приема експертизата на ромските граждански организации и е готова да даде на гражданския сектор реална възможност да участва в създаването и изпълнението на политики за интеграция. Б. Борисов подчерта още, че при бъдещото управление на страната ще търси участието на роми на всички нива – включително на министерско – за да може общността да поеме своя ангажимент и да носи отговорност.

Чрез подписването на Меморандума ПП ГЕРБ, на която социолози отреждат първо място на предстоящите избори и от която се очаква да състави дясно-центристко правителство, пое за първи път ясен публичен ангажимент да работи за интеграция на ромите и включване на роми в управлението. Предстои Платформата за интеграция на ромите да бъде представена публично в навечерието на Международния ден на ромите 8 април.

СТАРТИРА ПРОГРАМА ЗА РОМСКИ ТРУДОВИ ПОСРЕДНИЦИ

Агенцията по заетост стартира процедура за набиране и назначаване на ромски трудови посредници в Бюрата по труда в цялата страна. Това е част от програмата “Активиране на неактивни лица”, финансирана за втора година чрез Националния план за действия по заетостта.

Кандидатите за ромските трудови посредници трябва да имат минимум средно образование и да са регистрирани като безработни в Бюрата по труда. Те ще мотивират обезкуражени и неактивни лица да се регистрират на трудовите борси, да търсят активно работа и да се включват в програми за безработни. Тяхната работа е обезпечена до края на 2010 г.

През 2008 г. бяха назначени пилотно 40 ромски трудови посредници. През 2009 г. техният брой трябва да достигне 200 като всяко Бюро по труда трябва да назначи 2 посредници от ромски произход. Процедурата по техния подбор стартира в средата на март и трябва да приключи до 7 април.

През 2008 г. Център “Амалипе” подпомогна Бюрото по труда – Г. Оряховица при подбора на ромски трудови посредници в Стражица и Г. Оряховица. През 2009 г. организацията оказва помощ при подбора на ромски младежи във В. Търново, Златарица и Елена.

ДЕСЕТА НАЦИОНАЛНА ГОДИШНА СРЕЩА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ, АНГАЖИРАНИ С ПРОБЛЕМИТЕ НА ЖЕНИТЕ

На 6 март в х-л Шератон в София се проведе 10-тата национална среща на организациите, ангажирани с проблемите на жените. Срещата беше организирана от Центъра за изследвания и политики на жените с подкрепата на Представителството на ЕК в България. Темата на срещата, която беше открита от Зинаида Златанова, ръководител на Представителство на ЕК в България, беше «Жените в действие». Участие в нея взеха жени, ръководители на дипломатически мисии в България, депутати и представители на НПО-сектора. Участие в срещата взе и Теодора Крумова, зам.-председател на Център Амалипе. Тя постави острия проблем, че докато на европейско и национално ниво говорим все повече за засилване на представителството на жените, политиките за ромска интеграция явно тръгват в обратната посока: последният вариант на новата Рамкова програма, изработен от Специалната работна група, създадена със заповед на Емел Етем тотално отхвърли частта за ромската жена от програмата. Нещо повече – той се опита да върне и затвори ромската жена отново в ролята, отраждана и от десетилетия – на домакиня и майка. Теодора Крумова призова присъстващите също да реагират остро и подчерта, че ромските организации няма да позволят това да бъде програмата, определяща политиките за ромска интеграция в България.

ПРОЕКЪТ НА ЗАКОН ЗА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Продължава от с. 1

либерализираха се учителските заплати, оптимизацията на училищната мрежа напредна до степен, която стресна дори авторите на тази идея (над 300 училища бяха закрити за една година)... Но Законът не се появяваше. И когато всички помислиха, че нов Закон ще има едва при следващия Парламент, министър Вълчев оповести предложение от 106 страници – обем почти без аналог в законотворческата практика. Но приликата с дългоочакваното дете свършва до тук. Обикновено очакваните с години деца са припознати от своите родители, а проекто-Законът не е. Формално автор е Министерство на образованието и науката, но всички дирекции в него вдигат рамене при въпроса “Кой го направи?”. Синдикатите и Националното сдружение на общините, както и специалната работна група, създадена за изготвяне на Закона също отказват да се признаят за виновни. Човек би помислил, че Законът е “свише”. Това би обяснило защо МОН не изчака законово определения едномесечен срок за публично обсъждане на проекта и го внесе в МС седмица преди края му без да отчете каквото и да е от получените предложения. Но множеството пропуски и противоречия в самия проект за Закон ясно указват, че не е “свише”, а е човешко дело. И следователно може да бъде чувствително променен преди окончателното приемане от НС.

А нужда от съществени допълнения и промени има. Безспорно проектът на Закон за училищното образование съдържа множество ценни предложения, които конкретизират и развиват идеите на Националната програма за развитие на училищното образование 2006 – 2015 г. и които ще направят българското образование по-привлекателно и полезно. Но в същото време проектът на Закон има съществени пропуски, а част от предложените чрез него промени и нововъведения са твърде спорни, което възпрепятства постигането на двете основни цели на Националната програма – равния достъп до образование и качествено образование. Нещо повече, реална е опасността ако проектът се превърне в Закон в този му вид качеството на образование (особено в основните училища и особено в селските райони) допълнително да се срине, а отливът от училищната система да придобие неочаквани размери като хиляди нови ученици отпадат от училище.

Какво ни дава основание да твърдим това? Кои са основните слабости в проекта на Закон, които трябва да бъдат поправени? Какво трябва да се допълни?

РАВЕНДОСТЪП ДО ОБРАЗОВАНИЕ

Едно от основните проблемни полета в проекто-закона е гарантирането на равния достъп до образование. В един идеален свят равният достъп не би имал нужда от допълнителни гаранции. Но ситуацията – не само в България – не е такава. Съществуват големи групи деца, които по една или друга причина нямат равен достъп и за чиято интеграция в училищната система са необходими целенасочени действия – деца с увреждания, деца от социално слаби семейства, деца от етническите малцинства и т.н. По официални данни от Националния статистически институт близо 16 % от децата в задължителна за обучение възраст отпадат преди да са завършили основно образование, а до 10-ти клас (обучението до 16 годишна възраст е задължително по Конституция) процентът на отпадналите скача на 23. Това са десетки и дори стотици хиляди деца. Една модерна държава не може да си позволи подобни “черни дупки” ако иска да постигне устойчиво социално и икономическо развитие.

Предложеният вариант на Закон не отговаря на тези проблеми. Той съдържа множество конкретни текстове, които гарантират равния достъп на децата със специални образователни потребности (т.е. с физически или умствени увреждания) и тяхната интеграция в т.нар. “масови училища”, което е безспорно постижение. В същото време не са гарантирани по никакъв начин (или са гарантирани само номинално) равния достъп и образователната интеграция на другите уязвими групи:

- **децата от етническите малцинства:** проектът за Закон не съдържа нищо в тази насока, което е една от изключително сериозните му слабости. Четейки проекто-закона, човек би помислил, че образователното ниво на малцинствата в България е като това на мнозинството и нищо в тази насока не е необходимо да се предприема. Щеше да е чудесно да е така, но не е; поне не при всички

Продължава на с. 5

ПРОЕКТЪТ НА ЗАКОН ЗА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Продължение от стр.4

малцинства. Ще дадем само един пример: процентът на ромите-висшисти е едва 0,2-0,4 %, а висшистите при етническите българи са 24 %; ромите без завършено начално образование (т.е. функционално неграмотните) са 20 % (при 0,1 % сред българското мнозинство)! На фона на тази картина проектът на Закон се прави, че проблем с образователната интеграция на ромите няма.

Очевидно това е дълбоко недалновидно и погрешно. Усилията за образователна интеграция, предприемани от училища, общини и неправителствени организации трябва да се превърнат в държавна политика и това трябва да намери свой израз в Закона за училищното образование. Поради това е необходимо в него да бъдат включени **членове и алинеи, стимулиращи действията за образователна интеграция на децата от етническите малцинства, въвеждането на интеркултурно образование и избягването на изкуственото отделяне на децата от малцинствата в етнически обособени паралелки** (обучението в етнически смесени класове обичайно е по-качествено).

- **застрашените от отпадане ученици:** Всяка година 20 000 деца отпадат от училище. Тези данни не отчитат напускащите училище след завършен клас, което прави броя на отпадналите от училищната система ученици още по-висок. Проектът за Закон отделя внимание на този проблем, но изхожда от необоснованата презумция, че чрез безплатни учебници, храна (“закуска и топло мляко”), стипендии и др. и чрез засилване на административните наказания за родителите ще се спре отпадането на ученици. Всеки учител лесно ще обясни на законотвореца, че това никак не е достатъчно. Закуската и топлото мляко ги има и сега, възможността за санкции на родителите – също (Друг е въпросът дали някой си прави труда да наложи подобни санкции). Но проблемът с отпадащите не се разрешава. Социалните облекчения, както и санкциите, са необходими, но недостатъчни. Необходими са още механизми за работа с родителите с цел превенция на отпадането

и за изграждане на благоприятна училищна среда, подпомагаща ученика в цялостната му социализация в училище и възпрепятстваща отпадането. Проблемът с отпадането не е само социален, но и образователен; изходът му не трябва да се търси само чрез външни за образователната система въздействия, а чрез промяна в образователната среда, така че тя да стане атрактивна за учениците и интегрираща в пълния смисъл на тази дума. Проектът на Закон не дава гаранции, че това ще се случи. Затова е необходимо **включване на членове и алинеи, обезпечавачи с допълнителни средства от държавния бюджет въвеждането на целодневно обучение във всички основни училища, желаещи да се възползват (т.е. т.нар. “занимални” или “полуинтернатни групи”) и реализирането на програми за работа с родителите с цел превенция на отпадането.** На този етап проекто-законът предвижда “занималня” само за пътуващите ученици в средишните училища, което е крайно недостатъчно. “Занималня” е необходима за всички ученици в основните училища като средство за тяхната успешна социализация и по-лесно усвояване на учебния материал и като щит срещу отпадането от училище. Нещо повече, разделяйки учениците на “пътуващи” и “непътуващи” ще създаде допълнително изкуствено напрежение между учениците.

- **вече отпадналите от училищната система:** проектът за Закон не предвижда специални мерки за насърчаване на отпадналите от училищната система да придобият степен на образование и да се ре-интегрират в училищната система. В допълнение, той не предвижда механизми за лицензиране на знания, придобити извън системата на училищното образование. Държавата не е за напусналите училище, вместо да ги образова и квалифицира – чрез гъвкави и адаптивни форми, за да използва по подходящ начин техния потенциал.

Само частично е гарантиран равният достъп на децата и учениците от малките населени места / селските региони. За учениците от селата със закрити училища държавата гарантира – през общините – безплатен транспорт до средишно училище. Но остава открит въпросът – може ли безплатният автобус да гарантира, че децата ще се качат на него, особено ако родители -

Продължава на с. 6

ПРОЕКТЪТ НА ЗАКОН ЗА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Продължение от стр.5

те им не са убедени, че това е по-добро за децата? В допълнение, проекто-законът предвижда в средишните училища да се предоставя безплатен обяд и целодневно обучение (нещо, което е безспорно необходимо), но само за пътуващите ученици. Т.е. адаптирането на пътуващите ученици в средишните училища ще стане без участието на местните ученици – това е на практика невъзможно и несправедливо.

Досегашната практика показва, че отпадащите в селата със закрити училища се увеличават. Ако този факт притеснява законодателя, той трябва да включи в новия Закон текстове, които **обезпечават целенасочената работа с родители с цел да бъдат убедени да подкрепят образованието на техните деца в средишни училища и създаването на интегрираща среда в средишните училища за всички ученици (пътуващи и местни).**

Проектът на Закон предвижда създаването на т.нар. “защитени училища” (т.е. училища, които не могат да бъдат закривани, въпреки малкия брой деца) в труднодостъпните и изолирани райони, както и допълнителното им финансиране. Това е крачка към гарантирането на равния достъп в селските райони. Но определянето на защитените училища става по неустойчив начин, позволяващ намесата на политически (тясно партийни) фактори – чрез акт на МС всяка година. Може ли да се гарантира, че Министерски съвет няма да рекетира политически директорите на защитени училища всяка година за да ги включи в списъка? Тази несигурност едва ли ще стабилизира съществено тези училища. Необходими са текстове, които ще предложат устойчивост при определянето на защитени и средишни училища.

КА ЧЕСТВОНА ОБРАЗОВАНИЕТО

За никого не е тайна, че качеството на образование в българските училища намалява. Проектно-законът съдържа текстове, стимулиращи въвеждането на интерактивни методи на обучение, информационно-комуникационни технологии (ИКТ), чужд език и др., което би довело до повишаване на качеството на образование и неговото осъвременяване. В същото време в този му вид проектът за Закон не дава цялостни гаранции за постигане на качествено образование поради следните пропуски:

- не е предвиден механизъм за оценка на качеството на образование и на предоставяната образователна услуга,
- финансирането на усилията за повишаване на качеството на образование не е ясно определено,
- заложи са сериозни препятствия пред качествено образование в училищата в селските райони, както и във всички основни училища: Една от големите промени, прокарвана чрез проекто-закона е преминаването на 8-ми клас от основното в средното образование. Това ще закрие стотици училища в селата и допълнително ще срина качеството на образование в тези селски училища, които оцелеят. По-малкото прогимназиални класове (5, 6 и 7-ми) ще възпрепятства формирането на цялостен норматив на учител за един предмет от задължителната подготовка и ще доведе до практиката един учител да преподава няколко предмета. Това ще възпрепятства сериозно наемането на квалифицирани учители в тези училища и в същото време ще доведе до съкръщаване на такива. Тази промяна не се изисква императивно от новите учебни планове, които предвиждат в 8-ми клас да се изучават засилено ИКТ и чужд език: при инвестиция в основните училища, този 8-ми би могъл да се изучава там. Тази инвестиция ще спаси качеството на образование в селските райони, както и във всички основни училища. Тя ще бъде сериозна предпоставка за по-качествено образование като цяло.

Поради това е необходимо новият Закон да **остави 8-ми клас в основното образование като се въведе предвидената от Националната програма практика в 8-ми клас да се изучава засилено ИКТ и чужд език.** Също така е необходимо да се предостави възможност за превръщане на средишните училища (както и на други основни училища) в училища, обучаващи и в първи гимназиален етап (т.е. до 10-ти клас).

Законът за училищното образование ще направлява развитието на една от най-важните сфери на обществения живот през идните години. Жалко е, че този толкова важен закон се приема в края на мандата на Народното събрание при необяснимо бързане. А ако бъде приет настоящия проекто-закон, в него задължително трябва да бъдат нанесени множество допълнения и корекции.

ЦМЕТ “АМАЛИПЕ” ИЗГОТВИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ КЪМ ПРОЕКТА ЗА ЗАКОН ЗА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

На 23 март Център за междуетнически диалог и толерантност “Амалипе” внесе в Министерство на образованието и науката предложения за допълнения към предложения от МОН Закон за училищното образование. Предложенията са насочени към включване на ключови пунктове, благоприятстващи образователната интеграция на ромските деца и по-конкретно: превенция на отделянето на ромските

деца в обособени “ромски” класове и училища, въвеждане на интеркултурно образование, повишаване на качеството на образование в училищата, в които се обучават ромски деца, превенция на отпадането от училище и др.

Цялостния текст на предложенията на Център “Амалипе” можете да прочетете на нашата уеб-страница. раздел 'Новини'.

ПРОВЕДЕ СЕ КРЪГ ЛАМАСА ЗА ЗАКОНА ЗА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Предложеният от МС Закон за училищното образование по никакъв начин не отчита и не подпомага усилията за образователна интеграция на ромските деца. Напротив, част от нещата предвидени в него ще затруднят допълнително образователната интеграция като ще оставят хиляди ромски деца извън училище.

Това бяха част от изводите от кръглата маса “Образователната интеграция и Закона за училищното образование”, която се проведе на 30 март в гр. София. Тя бе организирана от Център “Амалипе” с подкрепата на Институт “Отворено общество” – София. В нея взеха участие над 50 директори на училища, интегриращи ромски ученици в цялата страна, както и представители на Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ). Кръглата маса бе модерирана от Деян Колев и Боян Захариев.

Пректо-Законът за училищното образование не съдържа нито един член, алинея или точка, свързани с образователната интеграция на децата от малцинствата. Това е сериозно отстъпление от Стратегията за образователна интеграция, приета от МОН през 2004 г. и на практика отменя този документ – посочи Деян Колев. Той е отстъпление и от редица международни ангажименти, поети от България чрез участието в Десетилетието на ромското включване, подписването на Меморандума за социално включване (Joint Inclusion Memorandum) и Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”. Затова е необходимо конкретни текстове, благоприятстващи образователната интеграция да бъдат предложени на

Парламентарната комисия по образование.

Румяна Йорданова, Зам.-Председател на Комисията по образование към НСОБРБ определи проекто-закона като “един килограм насипни недоразумения” и подчерта, че приемането на закона в този му вид ще доведе до хаос в образователната система като цяло.

В провела се дискусия директорите подчертаха няколко основни проблема. Преминаването на 8-ми клас от основно в средно образование ще доведе до закриване на стотици училища в селските райони и ще затрудни сериозно реалния достъп до образование. Тази мярка ще доведе до допълнително влошаване на качеството на образование в основните училища. Участниците се обединиха консенсусно около предложението за запазване на продължителността на основното образование на 8 (вместо 7) години.

Въвеждането на целодневно обучение във всички основни училища, които имат желание да се възползват и финансирането му със средства от държавния бюджет бе друго консенсусно предложение. Това ще даде шанс на ромските деца (както и на всички други) да получат по-качествено образование и ще намали рязко отпадането от училище.

Въвеждането на интеркултурно образование трябва да бъде подпомогнато чрез Закона и това следва да бъде един от основните приоритети в усилията за образователна интеграция – посочиха участниците. Интеркултурното образование ще създаде благоприятна приемна среда за децата от малцинствата като ще формира толерантност у всички деца. Участниците предложиха конкретни текстове, които ще позволят подкрепа за ИКО чрез включването му в предметите от задължителната подготовка, чрез ЗИП и СИП, както и чрез извънкласни дейности.

В края на дискусията предложенията бяха обобщени. Те ще бъдат внесени в Парламентарната комисия по образованието с искане да бъдат включени при окончателното приемане на Закона.

Целият текст на предложенията може да бъде намерен на страницата на Център Амалипе.

НА ЧАША РУСКИ ЧАЙ И КАЛДАРАШКО КАФЕ В ОУ "П.Р.СЛАВЕЙКОВ" – ВЕЛИКО ТЪРНОВО

На чаша руски чай и калдарашко кафе посрещнаха своите гости учениците от 5 клас на г-жа Василка Чифчибашиева в ОУ "П.Р.Славейков". В рамките на урок по руски език, учениците представиха как различните етноси празнуват пролетните празници, за какво искат прошка и на какво се надяват. Преди да пристъпят в стаята обаче, всички гости трябваше по ромски обичай да си вземат прошка, стъпвайки върху желязна лъжица (за да са здрави като желязо през годината) и отпивайки глътка вино. Облечени в различни носии децата представиха българските празници Великден, Лазаровден, 1 март и др, показаха и разказаха как мюсюлманите си вземат прошка и празнуват Байрам. как помите отбелязват Великден

и началото на пролетта. Заедно с г-жа Чифчибашиева те разказаха и за руския пролетния обичай Масленица. Празникът е свързан с изпращането на зимата и посрещането на пролетта. Петокласниците показаха петльови борби и традиционните палачинки, които се приготвят на празника, а децата мюсюлмани бяха донесли и баклава. След празничната етнообиколка, всички – ученици и гости - излязоха на двора и ритуално изгориха сламено чучело, а

после заедно пиха руски чай и калдарашко кафе. "Децата в групата, които са в по-голямата си част българчета, проявяват голям интерес към тези часове. На тях им е интересно да научат нещо повече за ромски, за турските и за други обичаи." – споделя г-жа Чифчибашиева. Откритият урок се реализира в рамките на проект „Въвеждане на интеркултурно образование и равен достъп до качествено образование в община Велико Търново”, спечелен от Център Амалипе и Община Велико Търново по ОП „Развитие на човешките ресурси” и финансиран от Европейския социален фонд.

ПРАЗНИКНА БУКВИТЕ В ОУ „СВ. ИВАН РИЛСКИ”, С. БАЛВАН

Че вече могат да четат и пишат и че познават всички букви показаха първолаците от ОУ „Св. Иван Рилски”, с. Балван, където бе организиран специален открит урок на тема „Посрещане на пролетта. Празник на буквите”. Урокът се проведе на 20 март. Всички деца имаха коронки с букви на главата си. Те хорово издекламираха азбуката и изпяха Песничка за буквите. Не липсваха и интеркултурните елементи в урока, които бяха използвани с помощта на мултимедия и презентации. По време на урока децата се потопиха в приказен свят, в който трябваше да съберат 3 вълшебни ключа, за да отворят с тях вратата на познанието. По пътя към всеки ключ те преодоляваха различ-

ни препятствия – като четене на ромски приказки, писмено отговаряне на кръстословици и др. В края на урока всички първокласници бяха поздравени от по-големите ученици на ОУ „Св. Иван Рилски” с песни и драматизации. Последва и наградата за талантливите деца, осигурена от училището – торта с форма на книга с изписани всички букви. Г-жа Маркова получи букет цветя в знак на признателност. Това е вторият открит урок в с. Балван, който се реализира в рамките на проекта на Център Амалипе по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и финансиран от Европейския социален фонд.

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

УЧИЛИЩЕ

Представяме Ви....

**ОУ "П.Яворов"
с.Крушевец**

Здравейте, искам да ви разкажа как заедно с децата от ОУ "П.Яворов" – с. Крушевец, общ. Созопол, отбелязахме Деня на толерантността в нашето училище. Беше незабравима емоция за децата. Засадохме три дръвчета - символ на толерантността между етносите в училище, организирахме кулинарна изложба на национални ястия. Разказахме историята на етносите, както и най-популярните им празници. Сфор-

мирахме група от деца от трите етноса, които ЗАЕДНО изпълниха ромски кючек, турско хоро и тракийска ръченица. В края на тържеството прозвучаха пожелания за здраве и късмет на ромски, турски и български език. Имаше подкрепата на родителите. И всичко това, насърчено с много топлота и грижа от нашата директорка - Човек с голямо сърце, заразяваща енергия и професионализъм - г-жа Галина Казакова. От сега започваме да мислим за празника на ромите през м. април.

Костадинка Вълкова, начален учител в с.Крушевец

**106 ОУ "Гр.Цамблак"
Гр. София**

Представяме Ви....

Училището, което ще ви представим, е едно обикновено, и в същото време необикновено софийско училище – 106 ОУ "Гр. Цамблак" – София. То не е централно училище, но децата, които завършват там, не съжеляват за това. Защото училището успява да запази връзката с тях, дори и след като са завършили. Посреща ни директорката – г-жа Ирена Милева, която всички деца в училище не на шега наричат "голямата майка" – защото в училище всички са едно семейство. След това ни посрещат коридорите – слънчеви и цветни – дори и тези пред кабинета по математика... А аз все съм си мислила, че математиката е скучна наука. Да, но не и тук. Тук учениците, за които математиката не е първа страст, могат също да се изявят – като представят темата, която разработват в

момента върху постер, по нетрадиционен начин. И така от коридорите ни гледат усмихнати теореми и танцуващи геометрични фигури. Същото е с химията, физиката, английския... Така е и в часовете по "Фолклор на етносите – ромски фолклор", които са сформирали в училище тази година, благодарение на проект, защитен пред ЦОИДУЕМ. В началото ромските родители в групата се притеснявали – после се отпуснали и започнали да проявяват все по-голям интерес към тези часове и към това, което учат децата им. Сега всички в групата – родители и ученици – заедно подготвят презентация за обичаите и носиите на трите етноса – българи, роми и турци.

След това влизаме и в другите стаи – също слънчеви и усмихнати. Вярно е, че за това допринасят и децата в стаите ... А те всички са усмихнати, независимо от възрастта си. Най-оживени са децата в детската градина, или както я наричат в

Продължава на с. 10

УЧИЛИЩЕ

Представяме Ви...

106 ОУ "Гр.Цамблак" гр. София

От стр. 9

училище – “социализираща детска групи”. Така училищният колектив е успял да намери едно решение на няколко проблема – липсата на места в софийските детски градини, проблема с владеенето на български език и социализирането на ромските деца от близкия квартал “Христо Ботев” и желанието на родителите децата им да са в училище или детска градина, за да могат да работят. Вече няколко години този модел показва, че работи. Учителите в ОУ “Гр.Цамблак” обаче продължават да се борят с административните и финансови трудности, за да го запазят. Затова им помагат и родителите – български и ромски. Запознахме се с Парашкева. Тя има три деца – и трите са в това училище. От години Парашкева е неформалният училищен медиатор – доброволец... помага, когато децата имат проблеми, помага, когато трябва да се работи с ромските родители. Сега обаче е решила твърдо, че иска да бъде не само неформален член на педагогическия колектив – затова и помагат всички, и най-вече директорката – помагат ѝ да се подготви за кандидатстудентските изпити, помагат ѝ да подготви документи за стипендия... А ние можем да ѝ пожелаем много успех, на нея и на целия колектив, който въпреки проблемите, успява да запази ентузиазмаса ...

Шести детски ромски фестивал

“Отворено сърце”

В. Търново, 30 – 31 май 2009

Имаме удоволствието тази година да Ви поканим да участвате с групата си по СИП “Фолклор на етносите – ромски фолклор” в **Шестото издание на Детския ромски фестивал “Отворено сърце” – Велико Търново**. Фестивалът ще се проведе на **30 – 31 май 2009 г. в гр. В. Търново** и се организира от Център “Амалипе”. В него ще участват над 600 ученици от различен етнически произход от цялата страна, включени в групите по СИП “Фолклор на етносите - Ромски фолклор” или в извънкласни дейности, насочени към образователна интеграция. Всяко училище може да се представи с програма до 10 мин. Паралелно със сценичната програма в рамките на Фестивала тази година се организира и **Първият пленер на извънкласните дейности, насочени към образователна интеграция.**

Повече информация и заявка за участие можете да изтеглите от WWW.AMALIPE.COM. Краен срок за подаване на заявки – 20 април 2009

Сирни Заговезни Зопостит

Мария Иванова, с. Кардам

Заговезни се отбелязва 7 седмици преди Великден. По специфичен начин го отбелязват ромите – калдараши. Пригответенията за празника започват още от сутринта с приготвяне на празничната трапеза. На всяка ромска трапеза на този ден задължително се слага пуйка, бяла халва и вино. На нашата трапеза винаги за празника има и сърми, баница, тиквеник, пита и плодове. Зопостит или прошка е празник, на който всички членове в семейството искат прошка и целуват ръка на най-възрастния в къщата. Това става по следния начин. Най-възрастния взема бутчето на пуйката и каничката с вино и го подава на членовете на семейството един по един. Те ги поемат и целуват ръката му. След което по-възрастният започва да нарича:

- *Te demtu armay, ili te kardem svato nasul pa tute ili te jal o pusti gori zeleni, te aves serto pe dipashate* (Ако съм те проквел, или съм говорил лошо за тебе, да отиде в пусти гори зелени. Да ме прощаваш!)

И така докато се изредят всички. След което всички прескачат запаления на двора огън за здраве.

ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ „АМАЛИПЕ”

Велико Търново 5000, ул. „Христо Ботев” 2, п.к.113

Тел/Факс: (062) 600 – 224, center_amalipe@yahoo.com, <http://amalipe.com>